

JAKOBOVITS MIKLÓS

KITELJESEDETT MŰVÉSZETE

■ Ezredfordulós reneszánsz mesternek merném nevezni Jakobovits Miklóst. Ilyen gazdag skálán legalábbis Erdélyben kevesen játszanak, mint amelyen ő játszik. Ráadásul nem is játék ez, hanem maga az élet. Oltárképet restaurál, kiválóan rajzol portrét is, valamikor groteszk olajkompozícióival figyeltetett föl magára, mi több, a politikai diktatúra éveiben-évtizedeiben tette ezt. Végigjárta az absztrakció stációit, legújabbán pedig annak a felfedezésnek ad hitelt, hogy a szín nem csupán hagyományos festékekkel valósítható meg, hanem úgynevezett hulladékanyagokból is. És e mélyen átélt kísérletek közben nem szakad el környezetétől, szervez, rábeszél, kortársairól ír kritikát, könyvet. Jelen van Erdélyben, magyar, román és örömeny környezetben, jelen Európában.

Azért is idézhetem ezt a korábbi összezezésemet, mert 2001-ben Jakobovits Miklós beválogatta már-már könyv értékű, reprezentatív katalógusába, többek közt Horváth Imre, Lászlóffy Aladár, Dorel Găină és Újvárossy László szövegei mellé, újabb munkáinak színes reprodukciói közé. (Itt volt olvasható Dorel Găină megtisztelő mondata váradi művészbarátjáról: „Azt hiszem, hogy ő egy személyben a filozófia varázslója és a varázslat filozófusa.”) 2012 decemberétől mindezt már át kell tenni múlt időbe, pontosabban legújabb kori művészettörténetünkbe. Tulajdonképpen már 2009-ben megtörtént ez a művészettörténeti befogadás, szélességében is gazdag áttekintése egy elég hosszú pályának: Maria Zintz közel háromszáz oldalnyi nagy könyvoldalon (ugyancsak sok idézettel) a teljes életműről adott képet, ráadásul a magyar és román mellett angolul is olvasható a pályakép, az elemzés.

A korról készített látteletekhez hozzá kell még számítani az utolsó néhány év termését is, hiszen Jakobovits Miklós mindvégig dolgozott, hősiesen küzdött a betegséggel. De talán nem tévedek, ha azt állítom, hogy annak a szakasznak a teljesítményéhez korántsem mellékesen lehet és kell hozzáadni az erdélyi művészetszervezői álmok fokozatos beérését. Az újjászerveződött Barabás Miklós Céh átfogó sepsiszentgyörgyi tárlata akár kapunak is tekinthető a 2012-ben körvonala-zódó, a megvalósulás útján szintén Szentgyörgyön elindított EMÜK felé. Az Erdélyi Művészeti Központ első lépéseinek alakításában még Miklós is szerepet vállalt – 2013 februárjában Kolozsvárt, a Minerva Alapítvány termeiben esedékes bemutatkozást méltán szentelhetjük most már Jakobovits Miklós emlékének.

(Mindehhez sok személyes élmény, baráti, műtermi együttlét felidézése, néhány kitűnő munkájával lehetséges mindennapi közvetlen együttlét volna társítható. Nem utolsósorban pedig az, amit Jakobovits Miklós nehéz időkben a Korunk Galériáért vállalt, tett. Vagy például egy most megtalált, a kilencvenes évek legelején írt levele, amelyben az 1990. decemberi, Budapestre tervezett erdélyi magyar kiállítás körüli vitákat tisztázza; mert Jakobovits a művészi igényességet közéleti keretekben sem adta fel. De ez a jellemző mozzanat már igazán a jövő művészet-történeisének kínálja magát, összefüggésben a gazdag Jakobovits-életművel.)

Kántor Lajos